

UCHWAŁA

Dnia 27 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

Ławnik SN Stanisław Adamski

Protokolant Kamila Zacharz

przy udziale sędziego X.2 Y.2 - Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, w sprawie sędzi Sądu Okręgowego w [...] X. Y., na posiedzeniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 27 listopada 2025 r., po rozpoznaniu zażalenia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych na uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2022 roku, sygn. akt I ZZ 2/22

I. utrzymuje zaskarżone uzasadnienie w mocy;

II. kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

Stanisław Adamski
zdanie odrębne

Marek Dobrowolski

Zbigniew Korzeniowski

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 6 grudnia 2019 r., sygn. akt [...], Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych wszczął postępowanie

dyscyplinarne wobec X. Y. - sędziego Sądu Okręgowego w [...] (pkt I), zarzucając jej popełnienie przewinień dyscyplinarnych z art. 107 § 1 u.s.p. (pkt II), polegających na uchybieniu godności urzędu w ten sposób, że:

1) w dniu 30 sierpnia 2019 r. w [...] podczas rozprawy odwoławczej, jako przewodnicząca składu orzekającego, w sprawie Sądu Okręgowego w [...], prowadzonej pod sygn. akt [...], po odroczeniu rozprawy, pomijając naradę składu orzekającego, zaprezentowała swój osobisty pogląd w zakresie istnienia dodatkowych podstaw do odroczenia rozprawy i publicznie zakwestionowała skład orzekający, powołany zgodnie z obowiązującymi przepisami do rozpoznania tej sprawy, przez podważenie niezawisłości i niezależności członka składu orzekającego sędziego X.1 Y.1, negując jego tytuł do uczestnictwa w tym składzie, co stanowiło naruszenie przepisu art. 89 § 1 u.s.p., po czym wydała dyspozycje podważające niezawisłe wykonywanie przez niego czynności orzeczniczych gwarantowanych przepisem art. 178 ust. 1 Konstytucji RP, poprzez zarządzenie zwrócenia się do wszystkich sędziów orzekających w [...] Wydziale Karnym Odwoławczym o opinie w zakresie skierowania do Ministra Sprawiedliwości wniosku o odwołanie tego sędziego, a także sędziego X.2 Y.2, z delegacji do Sądu Okręgowego w [...] oraz dyspozycje w zakresie podjęcia dalszych czynności służbowych w tym celu, uniemożliwiając tym samym sędziemu X.1 Y.1 uczestnictwo w rozpoznaniu tej sprawy, co stanowiło bezprawną, sprzeczną z przepisami art. 47a § 1 i 47b § 1 u.s.p. ingerencję w skład orzekający powołany do rozpoznania sprawy;

2) w dniu 16 września 2019 r. jako funkcjonariusz publiczny - przewodniczący składu orzekającego, w sprawie Sądu Okręgowego w [...], prowadzonej pod sygn. akt [...], przekroczyła swoje uprawnienia w ten sposób, że podczas trwania przerwy w rozprawie odwoławczej, bezprawnie i z pominięciem pozostałych członków tego składu tj. sędziego referenta X.3 Y.3 oraz członka składu sędziego X.1 Y.1, wydała postanowienie o zwróceniu się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z pytaniami prejudycjalnymi, po czym z tego powodu zawiesiła postępowanie w sprawie, dokonując tym samym sprzecznej z przepisami art. 47a § 1 i 47b § 1 u.s.p. ingerencji w skład orzekający, powołany do rozpoznania na rozprawie tej sprawy,

działając jednocześnie na szkodę interesu publicznego, wyrażającego się w prawidłowym funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości;

3) w dniu 10 października 2019 r. jako funkcjonariusz publiczny - przewodniczący składu orzekającego, w sprawie Sądu Okręgowego w [...], prowadzonej pod sygn. akt [...], przekroczyła swoje uprawnienia w ten sposób, że dzień przed terminem rozprawy odwoławczej wyznaczonej na 11 października 2019 r., wydała bezprawnie i z pominięciem pozostałych członków tego składu tj. sędziego referenta X.3 Y.3 oraz członka składu sędziego X.1 Y.1, postanowienie o zwróceniu się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z pytaniami prejudycjalnymi, po czym z tego powodu zawiesiła postępowanie w sprawie, dokonując tym samym sprzecznej z przepisami art. 47a § 1 i 47b § 1 u.s.p. ingerencji w skład orzekający, powołany do rozpoznania na rozprawie tej sprawy, działając jednocześnie na szkodę interesu publicznego, wyrażającego się w prawidłowym funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości;

4) w dniu 23 września 2019 r. jako funkcjonariusz publiczny - członek składu orzekającego w sprawie Sądu Okręgowego w [...], prowadzonej pod sygn. akt [...], przekroczyła swoje uprawnienia w ten sposób, że dzień przed terminem rozprawy odwoławczej wyznaczonej na 24 września 2019 r., wydała bezprawnie i z pominięciem pozostałych członków tego składu tj. przewodniczącego składu i jednocześnie sędziego referenta X.4 Y.4 oraz członka składu sędziego X.1 Y.1 postanowienie o zwróceniu się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z pytaniami prejudycjalnymi, dokonując tym samym sprzecznej z przepisami art. 47a § 1 i 47b § 1 u.s.p. ingerencji w skład orzekający, powołany do rozpoznania na rozprawie tej sprawy, działając jednocześnie na szkodę interesu publicznego, wyrażającego się w prawidłowym funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości;

5) w okresie od 3 do 25 września 2019 r. w [...], udzieliła wywiadów w środkach masowego przekazu, w tym dla telewizji, prasy i portali internetowych, w których podważyła status sędziego X.1 Y.1 oraz sędziego X.2 Y.2 i ich uprawnienia do pełnienia urzędu sędziego, a także ich niezawisłość i niezależność, a nadto zakwestionowała sposób realizacji kompetencji przez wiceprezesa Sądu Okręgowego w [...], kierując w tym zakresie swoje wystąpienie do Ministra

Sprawiedliwości, czym naruszyła art. 89 § 1 u.s.p., ponadto wyraziła publicznie poglądy na temat toczących się spraw, w których była jednym z członków składu orzekającego, naruszając wynikający z art. 82 u.s.p. obowiązek postępowania zgodnie ze ślubowaniem sędziowskim, w tym w szczególności strzeżenia powagi stanowiska sędziego i kierowania się zasadami godności i uczciwości w służbie i poza nią, to jest zachowania naruszającego zasady etyki zawodowej określone w § 2, 4, 13 i 16 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów, będącego załącznikiem do uchwały Nr 25/2017 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 stycznia 2017 r.

W związku z wszczętym przeciwko SSO X. Y. postępowaniem dyscyplinarnym, Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych, pismem z 18 grudnia 2019 r., sygn. akt [...], które wpłynęło do Sądu Najwyższego w dniu 19 grudnia 2019 r., na podstawie art. 129 § 1 i 3 u.s.p. wniósł o zawieszenie w czynnościach służbowych obwinionej oraz obniżenie wysokości przysługującego jej wynagrodzenia na czas trwania tego zawieszenia.

Uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2022 r., sygn. akt I ZZ 2/22, nie uwzględniono wniosku o zawieszenie w czynnościach służbowych sędziego Sądu Okręgowego w [...] X. Y. i obniżenie wysokości jej wynagrodzenia.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych zażaleniem z dnia 26 września 2022 r., na podstawie art. 443a § 1 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 1-3 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. zaskarżył uchwałę w zakresie uzasadnienia orzeczenia, zarzucając:

1. pominięcie w toku eksplikacji podstaw i motywów rozstrzygnięcia, faktycznego znaczenia i specyfiki trybu rozstrzygania wniosku o zastosowanie instytucji uregulowanej w art. 129 § 1 u.s.p.;
2. wskazanie i podkreślenie w treści orzeczenia okoliczności, które mogą stanowić zachętę do powstawania kolejnych rozstrzygnięć, opieranych na rozumowaniu logicznie błędnym i wypaczającym faktyczną rolę i znaczenie woli ustawodawcy w przedmiocie rozstrzygania o deliktach dyscyplinarnych i trybie postępowania związanym z ich zaistnieniem;
3. przedstawienie błędnych i tendencyjnych ustaleń w zakresie wzajemnej roli przepisów prawa procesowego i materialnego oraz powoływanych orzeczeń TSUE

(w tym wyrok z 15.07.2021 r.) w sposób ukierunkowany na precedensową ocenę szeregu stanów faktycznych, wygenerowanych nadużywaniem przez sędziów uprawnień orzeczniczych, noszących cechy znacznej społecznej i korporacyjnej szkodliwości, a zmierzających wyłącznie do demonstracji swoich przekonań stricte politycznych, na gruncie zmian ustawodawczych w przedmiocie funkcjonowania Krajowej Rady Sądownictwa oraz instytucji dyscyplinujących sędziów;

4. obrazę przepisów postępowania mogącą mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 94 § 1 pkt 5 k.p.k. - a polegającą na rażącej rozbieżności między powołaną przez Sąd podstawą prawną zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych, a treścią uzasadnienia uchwały, co w istocie uniemożliwia ustalenie, jakie przesłanki prawne określone w art. 129 § 1 u.s.p. legły u podstaw rozstrzygnięcia.

Formułując powyższe zarzuty autor zażalenia wniósł o uchylenie zaskarżonego uzasadnienia w całości, ewentualnie o zmianę zaskarżonego uzasadnienia przez wyeliminowanie sformułowań: „zarzucane jej czyny nie stanowią przewinień dyscyplinarnych” oraz „mieszczą się w granicach kontratypu, o którym mowa w art. 107 § 2 pkt 1 u.s.p.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wywiedzione zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Wskazać na wstępie należy, iż wprowadzenie przez ustawodawcę do Kodeksu postępowania karnego instrumentu prawnego pozwalającego na podważanie ustaleń faktycznych zawartych w uzasadnieniu orzeczenia stanowiło odpowiedź na sugestie płynące zarówno ze strony doktryny, jak i orzecznictwa Sądu Najwyższego. Konsekwencją jego przyjęcia jest przyznanie ograniczonego uprawnienia skarżącemu by w zażaleniu wywiedzionym od uzasadnienia uchwały mógł kwestionować ustalenia i oceny, jednak wyłącznie te, które nie wpłynęły na treść poszczególnych rozstrzygnięć w niej zawartych. Oznacza to, że zażalenie uznać można za zasadne w sytuacji, gdy błędy o charakterze faktograficznym lub proceduralnym obciążają wyłącznie część motywacyjną i w żadnym stopniu nie wiążą się z kontestowaniem samej istoty rozstrzygnięcia, w tym także w zakresie podstaw faktograficznych leżących u jego fundamentów (zob. S. Zabłocki [w:] Kodeks postępowania karnego. Tom IV. Komentarz do art. 425–467, red. R. A.

Stefański, Warszawa 2021, art. 443a). Owe ustalenia i oceny muszą być jednocześnie szkodliwe dla stron ze względu na zastosowane w uchwale wyrażenia, które w świetle art. 424 § 1 i 2 k.p.k. lub art. 94 § 1 pkt 5 i § 2 k.p.k. nie powinny zostać w niej zawarte. W piśmiennictwie wskazuje się, iż przykładowo przedmiotem zaskarżenia w tym trybie mogą być poszczególne ustalenia faktyczne dotyczące przebiegu inkryminowanego zdarzenia, gdy nie rzutują na trafność zawartych w wyroku rozstrzygnięć, natomiast stawiają w niekorzystnym świetle oskarżonego lub pokrzywdzonego, np. kwestia przyczynienia się pokrzywdzonego do zaistniałego zdarzenia czy sposób zachowania się oskarżonego, np. używanie wulgarnych słów.

Należy wyraźnie podkreślić, że przepis art. 443a § 1 k.p.k. stanowi, że do zaskarżenia uzasadnienia orzeczenia stosuje się odpowiednio art. 438 i 440 k.p.k. Przepis ten został sformułowany w wadliwy sposób, dlatego też szczególny nacisk należy położyć na użyte w nim sformułowanie „odpowiednio”, które oznacza, że nie każda z podstaw odwoławczych wymienionych w art. 438 k.p.k. może mieć zastosowanie do uzasadnienia. Prawidłowa wykładnia omawianego przepisu pozwala bowiem na dostosowanie podstaw odwoławczych do specyfiki zaskarżenia uzasadnienia orzeczenia. Nie będzie zatem wchodziła w grę przyczyna odwoławcza z pkt 4 art. 438 k.p.k., gdyż jest ona związana z rozstrzygnięciem zawartym w wyroku. Wobec przyjęcia poglądu o niedopuszczalności kwestionowania w tym trybie wykładni i stosowania przepisów prawa materialnego nie wystąpi też przyczyna odwoławcza z pkt 1 i 1a art. 438 k.p.k. Natomiast podstawami odwoławczymi odnoszącymi się w sposób odpowiedni do uzasadnienia będą: błąd w ustaleniach faktycznych (art. 438 pkt 3) oraz obraza przepisów procesowych (art. 438 pkt 2), gdy te uchybienia mogły mieć wpływ na treść uzasadnienia (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2023, art. 443a).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż lektura sformułowanych zarzutów w punktach 1-3 wywiedzionego zażalenia oraz zaprezentowanej w tym zakresie części motywacyjnej wskazuje, że skarżący w istocie zarzuca obrazę przepisów prawa materialnego, opierając w istocie zarzut li

tylko na podstawie art. 438 pkt 1 k.p.k., poprzez wadliwe zastosowanie do ustalonego stanu faktycznego przepisu prawa materialnego art. 107 § 3 pkt 1 u.s.p. i błędnym przyjęciu zaistnienia kontratypu dyscyplinarnego nakazującego powstrzymać się od zastosowania wobec obwinionej sędzi instytucji zawieszenia w czynnościach służbowych.

Jak natomiast wskazywano uprzednio, przepis art. 443a § 1 k.p.k. odsyła do stosowania wyłącznie pkt. 2 i 3 art. 438 k.p.k. W związku z tym, że zarzut podniesiony w zażaleniu skierowany jest pod adresem merytorycznego rozstrzygnięcia zawartego w uchwale, które nie zostało zaskarżone, sąd odwoławczy będąc związany zakresem zaskarżenia nie jest uprawniony do jego rozpoznania, albowiem w sprawie nie występują przesłanki określone w art. 439 k.p.k. i art. 440 k.p.k. Ze względów formalnych niemożliwym było zatem podzielenie zapatrywań skarżącego w tym zakresie.

Przeprowadzona analiza uzasadnienia uchwały sądu meriti nie potwierdza również trafności zarzutu, iż doszło przy jego sporządzeniu do naruszenia przepisu art. 94 § 1 pkt 5 k.p.k., jako pisemne motywy rozstrzygnięcia w pełni wyrażają stosunek do merytorycznego żądania wniosku.

Komentowany przepis nie formułuje wymogów co do zawartości treściowej uzasadnienia, przy czym – w kontekście analizowanej w niniejszej sprawie formy rozstrzygnięcia, tj. uzasadnienia uchwały - przepisy szczególne nie nakazują konieczność uwzględnienia w nim określonych elementów. Niemniej z istoty uzasadnienia wynika jednakże, że powinno ono wskazywać wszystkie istotne przesłanki, którymi kierował się organ wydający postanowienie, a w konsekwencji powinno wyczerpująco wyjaśniać przede wszystkim podstawę faktyczną postanowienia, a w miarę potrzeby wskazywać także przesłanki prawne.

Weryfikując zasadnicze motywy rozstrzygnięcia nie sposób natomiast uznać, iż istnieje rażąca rozbieżności między powołaną przez sąd a quo podstawą prawną zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych, a treścią uzasadnienia uchwały. Odnotowania wymaga, iż ustawodawca nie zdecydował się na skonkretyzowanie zawartych w uprzednio powołanym przepisie przesłanek fakultatywnego zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych, a powyższych semantyczną

treść precyzuje judykatura. W orzecznictwie wskazuje się natomiast, iż sąd badający przesłanki zawieszenia sędziego winien poddać analizie szkodliwość dla służby, stopień zawinienia, dotychczasowe postępowanie sędziego w służbie i poza nią oraz dobro wymiaru sprawiedliwości, przy czym, rzecz jasna, niezbędne jest aby popełnienie deliktu dyscyplinarnego było uprawdopodobnione w wymaganym przez ustawodawcę stopniu. Sąd meriti w sposób klarowny wyjaśnił natomiast, iż zasadność sięgnięcia po instytucję określoną w art. 129 § 1 u.s.p. wyklucza przyjęta przez skład orzekający wykładnia nowowprowadzonego kontratypu dyscyplinarnego, gdyż, zgodnie z przyjętą interpretacją, zachowania obwinionej SSO X. Y., ujęte w zarzutach dyscyplinarnych, mające uzasadniać jej odsunięcie od sprawowania czynności orzeczniczych, w obowiązującym stanie prawnym, nie stanowią bowiem przewinień dyscyplinarnych z uwagi na treść art. 107 § 3 pkt 1 - 3 u.s.p. Pisemne motywy rozstrzygnięcia w pełni zatem wyjaśniają, jakie przesłanki prawne określone w art. 129 § 1 u.s.p. legły u podstaw rozstrzygnięcia, natomiast brak aprobaty skarżącego co do stanowiska sądu meriti w kwestii interpretacji kontratypu dyscyplinarnego nie można w żadnej mierze uznać za nieujawnienie argumentacji pozwalającej odczytać kierunek rozważań sądu. Odnotowania wymaga przy tym, iż skarżący błędnie wskazuje na przepis dotyczący elementów składowych postanowień i zarządzeń, podczas gdy zapadłe rozstrzygnięcie i sporządzonego jego motywy pisemne nastąpiły w formie uchwały, a zatem zastosowanie winien znajdować w tym kontekście - odpowiednio stosowany na gruncie art. 128 u.s.p. - art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[M. T.]

[r.g.]

Stanisław Adamski Marek Dobrowolski Zbigniew Korzeniowski